

Reg. No. B. 431

श्रीमद्विजयानन्दसूरि सद्गुरुभ्यो नमः

श्री
आत्मानन्द प्रकाश.

॥ शार्दूलविक्रीडितवृत्तम् ॥

कथैतन्यवतां हृदि स्थिरतरं शेते हि साक्षीभवन्
 कथैतन्यवतां हृदि प्रचरति प्रक्षालयंस्तच्छुचम् ।
 कं लब्ध्या मनुजाः स्वकर्मकरणे शक्ता भवन्ति द्रुतम्
 आत्मानन्द प्रकाशमेव न हि सन्देहोऽत्र वै विद्यते ॥

पु० २५ मुं | शीर सं. २४५३ भाद्रपद. आत्म सं. ३२ { अंक २ नो.

प्रकाशक—श्री जैन आत्मानन्द सभा—भावनगर.

विषयानुक्रमणिका.

१ श्री पर्वीष्टु भद्रापर्वनी स्तुति....	३१	८ संघ—संगठन.	४५
२ आपश्ची नैनोनी वीरता क्यां?....	३३	६ लाल धन्वंतरीने विनाति.	४६
३ वार्षिक—भारी.	३७	१० भोक्ष प्रवास करवो छे!....	४७
४ शान्तितुं स्वरूप.	३८	११ केटलाङ उपयोगी विचारो.	४८
५ अंतःकरणी जगृति....	४०	१२ प्रक्षीण, वर्तमान सभाचार.	४९
६ वीर वाङ्मयो....	४१	१३ स्वीकार.	५४
७ वीर पन्थ.	४४	१४ स्वीकार अने सभालोगना.	५४

वार्षिक भूद्य ३. १) ८पाल खर्च ४ आना.

भावनगर—आनंद प्रीनीग प्रेसमां शाल गुलाख्यांद ललुलाध्ये छाँयु.

जैन विद्यार्थी अंधुओं अने झेनोने एक विशेष संगवड.

“ श्री महावीर जैन विद्यालय हस्तक चालता श्री साराभाई भगनभाई महावीर लैन स्कॉलरशीप इंडमांथी माध्यमिक कॉलेजी लैनार स्थी पुढ़ेने तेमज ट्रैनिंगशिक्षक थनाराओने, हिसारीज्ञान लैनाराओने, तेमज डॉइंग विग्रे शीण नाराओने वगर व्याके लैनडपे स्कॉलरशीपे आपवामां आवती हुती. आ सालथी शेठ साराभाई अमारी कमीटीने आ लैन इंडना संबंधमां केटलीक छुटछाटो मुक्त्वा विनति करी हुती अने तेमनी इच्छानुसार हुवे पठी लैन इंडमांथी भद्र लैनार सधणी स्थीआये तेमज ट्रैनिंगशिक्षक थनार पुढ़ेने तेमज संस्कृत अने प्राकृतनो अख्यास करी ते भाषाओमां पावरधा थनारा भाईओये पशु पैसा पाणा आपवा के न आपवा ते तेमनी मुनसशी पर रहेशे. आथी अख्यार करनार खेनोने तेमज संस्कृत या प्राकृतनो विशिष्ट अख्यास करनार भाईओये भाटे आ इंड खरेखर आशीर्वाह दृप नीवडेशे.

ली. सेवक.

मातीचंद गीरधरलाल, कापडीआ.
ए।. सेकेटरी.

झेन अंधर.

“ यालु सालमां वरसाईनी होनारतने लधने निराधार थयेव जैन श्वेतांधर भूर्तिपूज्ञ भाईओने भद्रनी जड़ीयात होय तो तेमधु संपूर्ण वीगत साथे शेठ आखुंदजु कल्याणु अमदावादना शीरनामे अरजु करनी. ”

ज्वेरीवाडा,

}

अमदावाद.

सेवक,

भालाभाई गायलाभ.
सेकेटरी शेठ आखुंदजु कल्याणु.

नवा हाखल थयेला मानवंता सभासदो.

- १ श्री अष्टभद्रेजु मंडल
- २ श्री विजयवह्नभस्त्रीभरजु जैन लाधभेरी
- ३ शेठ धीरालाल सेमयंद
- ४ शा. अमृतलाल हरगोवनदास
- ५ शा. प्रेमयंद अमुकभ
- ६ शा. केशवलाल शीवलाल
- ७ शा. महेन्द्रकान्त हीमतलाल
- ८ शा. मनसुभलाल डाल्लाभाई

बावदा	पे. व. ला. मे.
सुरवाडा	”
हाल मुंबध	”
आवनगर	वी. व. ला. मे.
मुंबध	”
अमदावाद	”
लोअडी	”
वटवाणु कंप	वा. मे.

આજના અંકનો વધારો.

જુદ્ગીની યાત્રી અને ઘેર બેઠા તીર્થયાત્રા .

ગુજરાતને કચ્છનો અનુભવ ! કચ્છને ગુજરાતની પિથાણ !!

શ્રી કચ્છ-ગેરનારની-મહાયાત્રા

એથે

શેડ શ્રી નાનદાસ કરમચંદે પાટણુથી કાઢેલ મહાસંઘનો

—: સંપૂર્ણ અને સચિત્ર ધતિહાસ :—

આ
પુ
સ્ત
ક

ભવિષ્યની નૈન પ્રજાને અમૃતર ધતિહાસ રૂપ છે.

સંઘની યાત્રા કરનારને જુદ્ગીની યાદગારસમુ છે.

સંઘની યાત્રાનો લાલ લઈ ન શકનારા ભાઈઓને ઘેર બેઠાં યાત્રાનો લાલ આપનાં છે અને પૂજય સુનિવર્ગને વિહાર માટે પથ-દર્શક લોમિયા રૂપ છે.

આવા સોનાના દાગીના સમા અમુલ્ય

—: પુસ્તકમાં :—

સંઘની ભવ્યતાના વર્ણનો, સંઘની સામચીની નોંધો. માર્ગમાના દરેક ગામો-શહેરો અને તિર્યેનો પરિચય. મોટા મોટા રાજ-સન્માનોના દ્રશ્યો, સંઘવીજુનું જીવનચરિત્ર, કચ્છ-હેશનો પરિચય, ધત્યાદિ અનેક વસ્તુઓનો આની અંદર સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. વળી ભાતભાતના ચિત્રોથી થંથ સુરો-બિત ખનશે. પ્રત્યેક નૈન ભાઈઓને ઘેર આ અમુલ્ય પુસ્તક હોવું જ જોઈએ. લગ્નભગ વણુસો પાનાના પાકા રેશમી ભાઈડીંગવાળા આ થંથની કિંમત માત્ર ૨-૮-૦ પરંતુ દિવાળી સુધીમાં નીચેનું કુંપન ભરી મોકલનારને તેમજ વાંચન-માળાના આહકને માત્ર બેઝ રૂપીયામાં ભળશે.

કુંપન મોકલવાની સાથે આડ આનાની ટીકીટ પણ છીડવી. એકી સાથે પાંચ નકલ મંગાવવાથી પારસ્પરમાં ઘણો ઘોણો અર્થ થશે. માટે એ ચાર ભાઈઓએ મળીને એકના નામનું કુંપન ભરી મોકલવું. લખો :—

શ્રી જૈન સસ્તી વાંચનમાળા રાખનપુરી અનાર—ભાવનગર.

નકલ.	નામ.	ગામ ટેકાણ.

એક વિદ્ધાન મહાશયનું કથન છે કે મનુષ્યને એ પ્રકારનું શિક્ષણ મળે છે. એક શિક્ષણ તો એ છે કે જે તેને ધીજાએ પાસેથી મળે છે અને ધીજું મહત્વ પૂર્ણ શિક્ષણ એ છે કે તે પોતે પોતાને આપે છે. એ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે સ્વયં સંપાદિત કરેલા જ્ઞાનનું મહત્વ અને ઉપયોગ ધીજા પાસેથી પ્રાપ્ત કરેલા જ્ઞાન કરતાં વધારે છે. એક પણ મનુષ્ય એવો નહિ જેવામાં આવે કે જેણે કેવળ શિક્ષક પાસેથી જ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરીને કોઈ પ્રકારની વિજ્ઞાન આદિમાં વધારે ઉજ્જ્વલિત કરી હોય. સધણા ઉદાહરણ એવા મળશે કે જેમાં લોકો પોતે જ પરિશ્રમ કરીને મહાન વૈજ્ઞાનિક અથવા પંડિત અન્યા હોય છે. તે ઉપરાંત એક વસ્તુ એ પણ જેવામાં આવે છે કે જે લોકોમાં મહાન વિદ્ધાન અથવા પંડિત અનવાની ખરેખરી ચોગ્યતા હોય છે તેઓની બુદ્ધિ ધેણે લાગે થાડીવારમાં જ પરિપક્વ અની જાય છે, એટલા માટે જન્માં સુધી મનુષ્ય સંપૂર્ણ પરિશ્રમ ન કરે ત્યાં સુધી તેણે કદિપણું હતાશ ન થવું જોઈએ.

કેટલાક લોકોનો સ્વભાવ એવો હોય છે કે તેઓ ધીજા પાસેથી કોઈ પ્રકારનું શિક્ષણ મેળવવામાં પોતાનું અપમાન સમજે છે, હિંણુપત માને છે. એ મારી મૂળાંધ છે. જ્ઞાન સંપાદન તો આપણે પ્રત્યેક માર્ગથી, પ્રત્યેક સાધનથી અને પ્રત્યેક સ્થાનથી કરવું જોઈએ. એની અંદર લજ્જા, સંકોચ, અપમાન કે હિંણુપત એવું કશું નથી. ખરેખરી લજ્જા અથવા હિંણુપત તો જ્ઞાન સંપાદન ન કરવામાં જ રહેલી છે. સાધારણ વિષયોમાં પણ આપણુંને એવા સ્વભાવવાળા લોકો મળી આવશે કે જેઓ પોતાની સાથે કામ કરનાર માણુસો પાસેથી કંઈપણ શીખવું એ ધારું જ હલકું ગણે છે. એવા લોકો હંમેશાં હાંસીપાત્ર બને છે. તેઓ કદિપણું કંઈપણ શીખી શકતા નથી. તેથી જુંગાભર તેઓની હુર્દશા થાય છે, પરંતુ જે લોકો પોતે જ્ઞાનસુ અનીને સંબળું શકો છે અને પોતાનું જ્ઞાન વધારે છે તેઓ શીખતાથી પોતાની ઉજ્જ્વલિત સાધી શકે છે.

જ્ઞાન ગમે તે પ્રકારનું હોય પણ તે હંમેશાં ઉપયોગી જ હોય છે. જ્ઞાનની સહ્યતાથી જ મનુષ્ય પોતાનાં જીવન અને સ્વાસ્થ્યનું પુરેપુરિ ધ્યાન રાખી શકે

કેલાક ઉપયોગી વિચારે.

૪૮

છે, પોતાના જીવન-નિર્વાહનો ગ્રબંધ કરી શકે છે; ભાતા પિતા, ભાઈ ખેન, ઈધમિત્ર, સમાજ તથા દેશ પ્રત્યેનું પોતાનું કર્તવ્ય જાળી શકે છે, તેનું પાલન કરી શકે છે અને પોતાના આચાર વિચાર વ્યવસ્થિત રાખી શકે છે. રેખે, તાર વિણેરે જાનની કૃપાના ઇળ છે. તે એટદે સુધી કે સંસારની સમસ્ત ઉપયોગી તથા આવશ્યક વस્તુઓ જાનની જ પ્રસારી રૂપ છે. જે મનુષ્યોએ કંઈક જીબન પ્રાપ્ત કર્યું નથી તેનું જીવન વાસ્તવિક અર્થમાં જીવન જ નથી. જાનનું આઠલું બધું મહત્વ છે તે પ્રાપ્ત કરવામાં ઉદાસીન રહેવું તે મોટી મૂર્ખીએ છે એટલું જ નહિ પણ મોટું પાપ છે.

સુપ્રસિદ્ધ વાંગ્લ તત્ત્વવેતા જૈન સ્ટુઅર્ટ મીલે જીબનાર્જનનો સૌથી ઉત્તમ ઉપાય ભતાવ્યો છે તે અહિંા આપીએ તે અસ્થાને નહિ ગણ્યાય. તેમણે કહ્યું છે છે કે પ્રત્યેક પદાર્થના વિષયમાં જીવાસા કરવી જોઈએ. બરાબર સારીરીને વિચાર્યી વગર, સમજયા વગર કદિપણું પોતાનો કે અન્યનો કોઈપણ સ્થિર્ધાંત થહુણું ન કરવો જોઈએ. જે આપણી સમજ કોઈ જતનું વાફણ થતું હોય અથવા અસં-બંધ વાતો કહેવામાં આવતી હોય તો તેનો બરાબર વિચાર કરવો જોઈએ, તેમજ કોઈ શર્ષદોનો ઉપયોગ કરવા પહેલાં અથવા કોઈ વિષયમાં કોઈની સાથે એક મત થવા પહેલાં બધી બાળુંઘેથી તેનો વિચાર કરવો જોઈએ.” આ બાબતો જાળુવાની ઘણ્ણી જ જડ્ય છે.

સંસારના ધરે ભાગે સધળાં કાર્યોમાં અને ખાસ કરીને શુલ્ક તથા મહાન કાર્યોમાં કયારેક એવો વખત આવે છે કે જ્યારે મનુષ્યને કદિનતાએ સહન કરવા માટે ધૈર્યની આવશ્યકતા હોય છે. અને ભાવી આકૃતોથી ન કરતાં આગળ વધતાં રહેવા માટે સાહસની આવશ્યકતા હોય છે. જે મનુષ્ય એવા વિકટ પ્રસંગે પોતાના એ શુશ્ણોનો પુરેપુરી પરિચય આપે છે તે જ સંસારમાં કોઈ કાર્ય પણ કરી દેખાડે છે અને પોતાનું નામ અમર કરી જાય છે.

‘ ધૃતિઃ ક્ષમાદમોऽસ્તેય ’વિણેરે ધર્મના જે દશ લક્ષ્ણો કહેવામાં આવ્યાં છે તેમાં સૌથી પહેલાં ધૃતિ-ધૈર્યને જ સુકેલ છે. જે મનુષ્ય સન્માર્ગ અને સત્ય ન છોડતાં ધૈર્યપૂર્વક સર્વ પ્રકારના સંકટ સહે છે તે જ મહાત્મા નામને યોગ્ય છે. એવો મનુષ્ય હેવી કોપને પણ તુચ્છ ગળે છે અને હુમેશાં પોતાની શ્રેષ્ઠતા તથા મર્યાદા ભતાવી આપે છે. સંકટને સમયે તે પર્વતની જેમ અચળ અને અટલ રહે છે. વિપત્તિએ તથા કદિનતાએનાં તીર તેના પગથી હૂર પડે છે. તેનું ધૈર્ય સધળી દશાએમાં તેને સહાય કરે છે અને સર્વ પ્રકારની વિપત્તિએથી તેને સારી રીતે બચાવી લે છે. જેવી રીતે વીરપુરૂષ મૃત્યુ અથવા શત્રુએની પરવા કર્યા વગર રણસ્થોત્રમાં જંપવાવે છે અને ત્યાંથી વિજયવંત બની પાછો આવે છે તેવી

રીતે ધીરપુરુષ સંસારની કઠિનતાઓ અને વિપત્તિઓને તુચ્છ ગળી હુમેશાં આગળ વધ્યા કરે છે અને છેવટે વિજય પ્રાપ્ત કરે છે. ધૈર્ય તો મહાત્મા પુરુષોને સ્વભાવ સિદ્ધ ગુણું છે. કલ્યાં છે કે:—

વિપદિ ધૈર્યમથાભ્યુદ્યે ક્ષમા સદસિ વાક્પડૃતા યુધિવિક્રમઃ ।
યશસિ ચામિરુચ્ચિર્યેસનં શ્રુતૌ પ્રકૃતિસિદ્ધમિદં હિ મહાત્મનામૃ ॥

અર્થાત—વિપત્તિને સમયે ધૈર્ય, સંપત્તિને સમયે ક્ષમા શીક્ષતા, સભામાં વક્તૃત્વ, ચુદ્ધમાં પરાક્રમ, કીર્તિ માટે દૃચિ, અને વિદ્યાનું વ્યક્તન એ જરૂર બાળતો મહાત્માઓમાં સ્વભાવિક હોય છે.

જેવી રીતે મનુષ્યમાં ધૈર્ય હોવું એ આવશ્યક અને લાભદાયક છે તેવી રીતે તેનો અભાવ હુનિકારક છે. ધીર મનુષ્ય વિજયવંત બનીને કીર્તિ પ્રાપ્ત કરે છે, પરંતુ કાયર મનુષ્ય પરાસ્ત બનીને કેવળ અપયશ મેળવે છે એટલું જ નહિ પણ અનેક પ્રસંગે ઘણુંજ પીડા પામે છે અને અપમાનિત બને છે. અધીર બનવાથી મનુષ્ય પોતાની ઉપર અનેક જાતની નવી નવી આપત્તિયોને બોલાવે છે, આપત્તિઓથી બચવાની શક્તિ અને બુદ્ધિ ગુમાવી જેસે છે, તેને કર્તવ્ય અને અકર્તવ્ય કંઈ પણ સુભતું નથી, તેને ચારે તરફથી નિરાશા વેરી લેવે છે અને તે ધોર અંધકારમાં પડી જાય છે. આટલી બધી હુર્દશા ધૈર્યના અભાવને લઈને જ થાય છે. એટલા માટે કોઈપણ મનુષ્યે કોઈપણ દશામાં અધીર ન અનવું જોઈએ.

ધૈર્યનું એક ઘણુંજ અગત્યનું અંગ સાહુસ છે, જે ઘણું ખરું ધૈર્યને ભળતું આવે છે. અહિં આગળ સાહુસનો એ અર્થ નથી કે જે શારીરિક ખળને લઈને થાય છે. અને જેની સહાયથી લોકો ચુદ્ધ-ક્ષેત્રમાં જઈને લાગેલો પ્રાણીઓનો નાશ કરે છે; પરંતુ તેનો અર્થ માનસિક સાહુસ છે કે જે મનુષ્યને કહિપણ નીતિમાર્ગથી ડગવા નથી હેતું અને હુમેશાં કર્તવ્યપરાયણ રાખે છે. એ સાહુસને ધૈર્યનું આવશ્યક અંગ એટલા માટે કહેવામાં આવ્યું છે કે તેની વગર ધૈર્યનું કામ અધુરું રહી જાય છે. વિપત્તિના સમયમાં ધૈર્ય કેવળ આપણું રક્ષણ કરે છે; પરંતુ સાહુસ આપણું ઉત્તુતિના માર્ગ ઉપર અચેર કરે છે, એ સિવાય અનેક પ્રસંગોએ જયારે આપણું ધૈર્યની આવશ્યકતા નથી હોતી ત્યારે સાહુસ આપણું ઘણી જ સહાયતા આપે છે. જે આપણી સામે કહિ કોઈ કઠિન કર્તવ્ય ઉપસ્થિત થાય તો તેનું પાલન કરવામાં આપણે સાહુસથી પહેલું કામ લેવું પડશે. જ્યાં સાચું બોલવાનું અથવા ન્યાય કરવાનું કામ પડશે, જ્યાં પ્રવોભનોથી બચવાની જરૂર પડશે, જ્યાં જગ અને બુદ્ધિની પરીક્ષા થશે ત્યાં સૌથી પહેલાં નૈતિક સાહુસની જ જરૂર પડશે. જે મનુષ્યમાં એ ગુણ નથી હોતો તે પોતાના બાકીના ગુણોનું રક્ષણ પણ કોઈ રીતે કરી શકતો નથી.

કેદલાક ઉપરોગા વિચારે.

૫૧

સોકેટીસ ઘણોજ વિચારશીલ અને સત્યનિષ્ઠ હતો, પરંતુ તેણે પોતાના વિચારે અને સત્યનિષ્ઠાનું રક્ષણું પોતાના નૈતિક સાહસ વડેજ કર્યું હતું. અધિકારીઓએ એના ઉપર મિથ્યા અભિયોગ મુક્યો હતો. અને તેને અન્યાય પૂર્ણ જીવન કરી હતી. જે એનામાં નૈતિક સાહસ ન હોત તો આજ એની આટલી બધી કીર્તિ પણ ન હોત. યુરોપમાં જે સમયે ધર્માન્ધતા ઘણી વધી ગઈ હતી તે સમયે વિજ્ઞાન વિગેરેનું અધ્યેયન અને અન્વેષણ કરનાર લોકોને ધર્મદ્રોહી માનવામાં આવતાં હતા; તેમજ એવા લોકોને રાન્ય તરફથી ઘણીજ આકરી શિક્ષા કરવામાં આવતી હતી. ઘણુને જીદ્ધગીભરકેદમાં રહેવું પડયું હતું અને ઘણુને જીવતાજ બાળી મુકવામાં આવતાં હતાં. આમ છતાં તેઓ પોતાનાં ધૈર્ય અને જાહેસનો કદિપણ ત્યાગ કરતા નહોતા અને પોતાના સિદ્ધાંતને દ્રઠતા પૂર્વક વળગી રહેતા હતા. પરિણામ એ આવતું કે તેઓના અનુયાયીઓની સંખ્યા વધતી હતી હતી અને તેઓએ આરંખેલું કાર્ય શરૂ રહેતું હતું. અત્યારે યુરોપમાં એવા લોકો મહાત્મા ગણ્યાય છે.

જે સમયે મહારાષ્ટ્રના ભૂષણ રૂપ સમર્થ રામદાસ સ્વામી વિરક્ત અન્યા તે સમયે તેમના કુદુંધીઓએ તેમને ગૃહસ્થીની જ્ઞાનમાં બાંધી રાખવાના અનેક પ્રયત્નો કર્યો હતા, પરંતુ તેમણે સાહસ પૂર્વક તેઓનો વિરોધ કર્યો અને પોતાનો સ્વીકૃત માર્ગ ન તન્ન્યો. તેનું પરિણામ એ આંયું કે તેઓ પોતે એક મહાત્મા બન્યા અને હુલરો લોકોના માર્ગદર્શક બન્યા. જે વખતે તુકારામે લક્ષ્મિમાર્ગ ગૃહણું કર્યો તે વખતે તેના ઘરના માણુસોએ તેને ઘણું જ કષ આપ્યું હતું, અને તેને ગૃહસ્થાશ્રમમાં લેવાના અનેક ચંતન કર્યો હતા, તે એટલે સુધી કે એક વાર તેમને માર પણ ખાવો પદ્ધ્યો હતો. પરંતુ તેમણે તે વખતે નૈતિક સાહસનો પરિચય કરાયો, સધળી વિપચિયો સહન કરી, પરંતુ પોતાના નિશ્ચિય અને સિદ્ધાંતનો ત્યાગ ન કર્યો. છતપતિ શિવાળ મહારાજ તથા તેમના પિતા ઉપર અનેક આપત્તિઓ પડી, ચોગલોએ એમને ઘણું હુઃખ દીધું, છતાં પણ શિવાળ મહારાજે સાહેસનો લ્યાગ ન કર્યો અને છેવટે મહારાષ્ટ્ર સામાજયની સ્થાપના કરી. સમર્થ રામદાસ સ્વામી અને તુકારામની માઝે શુરૂ નાનકને પણ વિરક્ત બનતી વખતે અનેક કદિનતાઓની સામે થવું પડયું હતું, પરંતુ તેવણ ધૈર્ય અને સાહસની સહાયતાથી સધળી કદિનતાઓ દ્વારા કરી શક્યા હતા. અને છેવટે શીખ-સંપ્રદાય સ્થાપીત કરી શક્યા હતા. એક વખત શિવનભૂના રાજાએ તેમને અધ્યાત્મ ધનસંપત્તિ, પોતાના રાજ્યનો મોટો લાગ તથા સુખ-સામની આપીને તેમને પ્રભુભક્તિથી વિસુખ કરવા પ્રચછણું હતું; પરંતુ તેમણે આ સંસાર તથા તેના સુખ વિગેરેની અસારતાનો ઉપહેશ આપ્યો અને એક પાઈ પણ ન સ્વીકારી, તેમનો ઉપહેશ એટલો જધો ઉત્તમ અને માર્મિક હતો કે છેવટે તે રાજ તેમનોજ શિષ્ય થયો હતો. મંગધ

५८

श्री आत्मानंद प्रकाश।

हेशना राज बिंभसारे पणु महात्मा युद्धने सांसारिक वैलवनी मोटी लालच भतावी हुती, अने कहुं हुतुं के “आपतुं आ दृप अने आपनी आ अवस्था बिक्षुकने लायक नथी. माटे कृपा करी आप राज्यनो स्वीकार करो अने औश्चर्यनो उपलोग करो.” परंतु तेमणे तो प्रथमथी ज पेताना राज्य वैलव विगेशनो त्याग करीने पेताना अपूर्व साहस तथा अनुपम त्यागवृत्ति भतावी आप्या हुता. एट्टे पछी बिचारा बिंभसारनी लालचो तेने डेम डगावी शके? तेथी तेमणे उत्तर आयो. “सुखसोगनी कामना ऊर-तुल्य छे, तेमां अनन्त होषो रहेला छे. ऐनाथी भनुष्योने कहि पणु तृप्ति थती ज नथी. भने विपुल औश्चर्य, सुंदर कीयो. अने आमोह प्रमोहनी सर्व सामयीओनी प्रासि थधु हुती, परंतु ते सर्वनो त्याग करीने परम कल्याणुकारी उत्तम निर्विषुपहनी प्रासि अर्थे हुं धरनी अहार नीकणी चूक्यो छुं: तो पछी हुं आपना आ राज्यपाट अने औश्चर्यनो स्वीकार करीने शुं कडे? भीरांभाइनी लगवङ्कितमां विघ्नो नाखवा माटे अने तेनी साधुसेवा ओर्धी करवा माटे तेने धाणुं ज कृष्ण आपवामां आव्युं हुतुं ते एट्टे सुधी के तेने ऊर पणु आपवामां आव्युं हुतुं, परंतु तेषु जे व्रत धारणुं कहुं हुतुं ते लांडगी सुधी न ज तज्जुं. लगवङ्कित छोडाववा माटे लक्तराज प्रदहारने अभिमां नांखवामां आव्या हुता, पर्वत उपरथी पाडवामां आव्या हुता. तेमणे अनेक भेटा भेटा हुःयो सहन कर्या, पणु लगवङ्कितनो त्याग न कर्यो. धर्मवीर बाणक हुक्कीकत राये भरवानुं स्वीकार्युं, परंतु अन्याय तथा धर्म परिवर्तन ऐनाथी सहन न थधु शक्यां. ए रीते अनेक महात्माओने संसारना प्रवाहनो विरोध करवो पड्यो हुतो अने ते विरोध तेओचे धाणीज ढेता पूर्वक कर्यो हुतो. कारणुके तेओने जे सत्य लाग्युं हुतुं तेना प्रयार अर्थे तेओचे गमे तेवी कठिनताओ. पणु गणुकारी नहेती.

आवा अनेक उहाहरणुनी भाणा ईतिहासना पानामांथी तैयार करी शाळाय. परंतु ए अधा आपणुने एकज वस्तु शीणवी रघ्या छे कु

विपदि धैर्यमथाभ्युदये क्षमा सदासि वाकपदुता युधि विक्रमः ।

यशसि याभिरुचिर्वसनं श्रुतौ प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम् ॥

तेमज

निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥

(यात्रु)

પ્રક્રીણું.

૫૩

*પ્રક્રીણું.

હાલ ચાતુર્માસમાં દક્ષીણના ભીજાપુર શહેરમાં સુનિરાજશ્રી રાજવિજયજી મહારાજ સપરિવાર બિરાજમાન છે. દક્ષીણમાં તેઓશ્રીના વિહારથી અનેક લાગો થયા છે. ભીજાપુરના સંખ્યામાં તેઓશ્રી જણાવે છે કે આ શહેર પ્રથમતું તો નાશ પામેલ છે. નવીન વસાહત થઈ છે. ૩૫ થી ૪૦ હજારની હાલ વરતી છે. ધરણનમાં ૧૨ માધ્યમ સોલાપુર, પુર્વમાં ૬૦ માધ્યમ અક્લડોટ-નૈર્યામાં ૮૦ માધ્યમ ડેલાપુર ૭૦ માધ્યમ સાંગળી, મીરાજ કુરદ્વારી, ૩૬ માધ્યમ નીમાણી સંસ્થાનો આવેલા છે. દક્ષીણમાં બાગલકોટ તાલીકાટ ધરકલ, ગદગ, હુઅલી છે. ભીજાપુરનો કિલ્ડો ૪૦ માધ્યમ વેરાવામાં છે, ગોળધુમટ, જુમામરણજી, આસારમહેલ ત્રણુચાર વારડી જે પુષ્કરણીના આકારની છે. રોજે, દર્ગા, આદ્યાત્મિ મહેલ જેવા જેવા રથળ છે. દોઢ લાખ રૂપીયા ખરચી નવું જિનમાંદિર આનકોએ બંધાળું છે. પ્રતિષ્ઠા હુને થશે. દર્ગાં નજીકમાં જમીનમાંથી સ્થાન મૂર્તિ શ્રી પાર્શ્વનાથ મહારાજની અદાકિક ભળા છે. તે દીગંબરોના તાપામાં જતાં ચક્કુ, ચાંડલા, શ્રીવત્સ, કાઢી પોતાની બનીવી છે. આવી સુંદર મૂર્તિ હજી મારા જેવામાં આવી નથી પરંતુ ઉપાય નથી. બાકી જમીનમાં હજુ હજારો જિન બિંદો છે. સરકાર જોહવા દેતા નથી દ્વય પણું અથવા છે. હાલ એજ

વર્તમાન સમાચાર.

ગયા આવણું શુદ્ધ ૧૫ તા-૧૩-૮-૨૭ના રોજ રાજનગરમાં વડોદરા મણીખાલ મોહનદાસના પ્રમુખપણ્યા નીચે ધી યંગમેન ફૈન સોસાયરી એન્ડ શુજરાતને ખુલ્લી મુકવાનો મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. સેકેટરી તરીક મી. વારીખાલ મોહેનમલાલ શાહ થીએ નિમાયા છે કેટલાક ભાવણો થતા સાથે સેકેટરીએ તેના ઉદ્દેશો જણાવ્યા હતા.

*સુનિરાજશ્રી રાજવિજયજી મહારાજને એક પત્ર પ્રવર્ત્તિકા મહારાજ શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજ ઉપર થીજી હકીકતો સાથે લખેલો હતો. નેમાંથી જાણવા જેવી ઈતિહાસિક હકીકતો સમાજની જાણ માટે ઉપર સુખ્ય આપી છે. આત્મ ઈતિહાસિક પત્રો સુખશાંતિના અને સંવત્તસરી ખામણાના અનેક ઈતિહાસિક હકીકતો (તે તે ગામના જિનાક્યોના, સમાજના, પ્રણના જાણવા જેવા વર્તમાન સમાચારો બશેંહ ત્રણુશેંહ વર્ષ પહેલાં આમનસામન સાંધુ મહારાજને વખતા હતા તેથી ઈતિહાસિક અજવાળું ધાણું પહું હાલ તે સ્થિતિ નથી.

٤٨

શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ.

સ્વીકાર અને સમાલોચના.

શ્રી લૈન ક્વેટાંબર મુત્તીપૂજાનું ખોડ્યું ગને અમદાવાદ. સં. ૧૯૩૬ને ડાયર્ક્ટ—

આ સંસ્થાનો સં. ૧૬૨૬ ના વર્ષનો રીપોર્ટ મળ્યો છે. આ સાતમાં ૮૬ એર્ડરીઓ આ સંસ્થાનો લાભ લીધો હતો. આ વિદ્યાર્થીઓ બી સાયન્સ બીજીથી પહેલા ધોરણ સુધીના અભ્યાસીઓ છે. સાથે ધાર્મિક અને સંસ્કૃત શિક્ષણ ઐર્ડર્ગમાં ખાસ માસ્ટર્રે રાખી આપવામાં આવે છે તે આવશ્યક છે. હિસાબ તથા વહીવટ ચોખવટવાનો છે. અમે તેની આયાદિ છચ્છીએ ધીએ.

શ્રી રાજીનગર ક્લેન ક્વેટાંબર મુર્ત્તિપૂરુષક ધાર્મિક ધનામ્ભી પરિક્ષા સંસ્થાનો સં.
૧૯૮૨-૮૩નો (દશમો રીપોર્ટ)

આ સંસ્થા વિદ્યાર્થી ધાર્મિક અવયાસમાં ઉત્સાહ પૂર્વક આગળ વધે તેના ઉત્તોજનાથે છે. જેને આજે દશ વર્ષ થયા છે. ચાલુ સાતની પરિક્ષા સાં ૧૬૮૩ના ફાગણ માસમાં લેવામાં આવેલી હતી. આ સાધ્યમાં પરિક્ષામાં મેડિન પુરુષ, ખ્રી વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૨૭૨ હતા અને ગાઈ સાલ કરતાં આ સાધ્ય પરિક્ષાનું પરિણામ વિશેષ સારં આવેલ જેતાં કાર્ય-વાહકો અંધુર્યોનું લક્ષ અને ઉત્સાહ સારો જણાય છે.

ઇન્દ્રામ હા ૪૫૧] આપવાતું હરાવેલ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસમાં આગળ વધવા ઉત્સાહ પ્રેરનારજ કરી શકાય. રાજ્યનગરના આંગણે ધાર્મિક અભ્યાસને ઉત્તેજન અને ઉત્સાહ આપવાનાર અને બહાર ગામથી પણ તેને લાભ લેવાય તેવું ખાતું જરૂરીયાતવાળું જ ગણી શકાય. વહીવટ અને હિસાબ ચોગ્ય હોવા છતાં રાજ્યનગર જેવી જૈનપુરીમાં અનેક શ્રીમંત બંધુઓ હોવા છતાં આવા ભાતાની આર્થિક સ્થિતિ તંગ રહે તે નહીં છચ્છના ચોગ્ય છે, અમેને સંપર્ખી વિશ્વાસ છે કે હવે પણીના વર્ષનો રીપોર્ટ પ્રગત થયા પહેલાં તે ખામી લાંના શ્રીમંત જૈનબંધુઓ પુરીજ દેશે. અમે આ સંસ્થાની ઉત્ત્તિ છચ્છાયે છીએ.—

શ્રી વૈન વિદ્યાર્થી આશ્રમ સુરત—સં. ૧૬૮૨ નો રિપોર્ટ.—સુરત અને તેમની આસપાસના ગામેના ડેળવર્ખી લેતા વિદ્યાર્થીઓને આવસ્યક સાંખન મદ્દત પૂરા પાડના વગેરે ઉદ્દેશથી અને તે પ્રમાણે કાર્ય કરતી આ સરંચા છે. સાથે વિદ્યાર્થીની શારીરિક વિકાસ ઉપર ધ્યાન આપવા સાથે પુસ્તકાલય પણું સાથે ધરાવે છે. કભીનો ઉત્સાહ અને ખંત યોગ્ય છે. હિસાય ચોખવટવાનો વહીનું યોગ્ય રીતે અખાવવામાં આવે છે. અમે તેની ઉદ્દેશી ધ્યાનીય છોયે.

— કૃતું કરું —
 શ્રી ધરમચંહ ઉદ્યચંહ શ્રી નિર્ણોદ્ધાર ઇંડનો સં. ૧૯૮૦ થી ૧૯૮૨ નો
 નીપાઈ — દ્વારીઓ અને ક્રમીલ દારા સુરત અને તેના છક્કાના તમામ હેરાસરની સુસ્થિત્વ
 રિથતિ જગ્યાએ રહે અને નિર્ણુથ થયેલ નિનમંહિરોની પવિત્રતા અને અસ્તિત્વ જગ્યાએ રહેવા
 માટે આ ઇંડનો ઉદેશ સાચવી વહીનટ કરવામાં આવે છે. ઇંડની શરીઆતથી અત્યાર સુધીમાં
 દી. ચાલીશ હજાર ઇપ્યોનો ઉદેશ પ્રમાણે બ્યય થયેલો છે, હિંદુઅને વહીનટ ચોખવટવાળો
 તેમજ ચોબ્ય છે. સુરત છક્કાના દરેક લૈન અધ્યાત્મોએ આ સુસ્થિત્વ આતાને આર્થિક સહાય
 આપી લૈન દર્શનાં ગૌરવ સાચવવા ભાગ લેવા જરૂર છે.

“**श्री आत्मानंद प्रकाश**” भाद्रवा मासना अंडो वधारे।

ज्ञेन्द्र खण्ड.

धोलेरामां वरसाइनी अतिवृष्टि.

श्री पांजरापोणनी थयेली भयंकर स्थिति.

«०३०६५३६३०६»

सर्वे सहयुद्धस्थेने खण्डर आपवामां आवे छे ढे—अने ता. २३ थी ता. २६—७—२७ सुधीमां वरसाइ आशरे ४० ईंच थयो। छे अने वावा-ग्राहानुं भोडुं तोइन थयुं छे. उपरना भडान् उपद्रवथी अनेनी पांजरापोणना ढोरने राखवाना भडानो तथा धास भरवाना भोटा गोदाभो तहुन पडी गया। छे. तेमज धास भण्यु (५०००) तहुन तण्णाई गयुं छे, ढोरने राखवाना भडान उभा करवानुं अने ढाईपाश जतनुं साधन नथी। आ हैवडापथी पांजरापोणनी थयेली भयंकर स्थिति जेतां धयेली नास उपर छे पण्यु कुदरत आगण निरपायपण्युं छे। अने तरडे आर वर्षथी हुळ्काण छे। आसपासना निराधार ढोरने सहाय आपवानुं आ भोडुं स्थान छे। अने साधारणमां साधारणु भडान तैयार करावामां हरि हउर इपीआनुं खर्च छे तेमज भडानो तुरतमां तैयार कराववानी आस जडर छे। तो आवा उपद्रवमां निराधार मुंगा प्राणी भाटे यथाशक्ति भद्दै करवा भडेरभानी करेहो।

६४७ द्विलना सर्वे सहयुद्धस्थेने अमारी नम्रता पूर्वक अरज छे ते आ निराधार प्राणी भाटे हाथ लंबाववानुं आस ध्यानमां देशो। ... ११

भद्दनी २कम नीचेना शीरनामे भोड़लावशो।

दोशी नागरहास हीराचंह—धोलेराखंहर.

शा. कुवरण्यु आणुहण—भावनगर.

शे। भण्डीभाई गोड़लभाई मुलचंह. ठै० चंपागली—मुंखू.

शा. चीमनलाल जगल्लवन-पांच कुवा, कापडब्लर—अमहावाह.

शा. चमनलाल जमनाहास. ठै० देवसानो पाडो—अमहावाह.

पांजरापोणना

कार्यवाहको.

धा आनंद प्रेस—भावनगर.

दोशी नागरहास हीराचंह.

शा. घोपटलाल सवचंह.

शा. डाह्याभाई देवचंह.

शा. हीराचंह अतुर्जुज.

औतिहासिक साहित्यना रसज्ञोने खास तक.

जैन औतिहासिक गूर्जर काव्यसंग्रह.

श्रीमान् प्रवर्तक भगवान् श्री कान्तिविजयज्ञ नेन औतिहासिक अंथमाणानुं आ सातमुं पुष्प छे, के जेमां जुदा जुदा एकत्रीश महापुरुषो संबंधी तेत्रीश काव्योनो संचय छे. तेना संग्रहक अने संपादक श्रीमान् जिनविजयज्ञ आचार्य गुजरात पूरातत्त्व मंहिर वगेरे छे. काव्योनो रथनाकाण चौहमा सैकाथी प्रारंभी वीसमा सैकाना प्रथम चरणु सुधी छे. आ संग्रहथी आ छ सैकाना अंतर्यात सङ्केतानुं गुजराती भाषानुं स्वइप, धार्मिक, समाज अने राजकीय व्यवस्था, रीतरीवानो, आचारविचार अने ते सभयना लेकानी गतिनुं लक्ष्यणिं हु ए दरेकने लगती भाषितीओ. भणी शडे छे. काव्यो ते ते व्यक्ति महाशयोना रंगथी रंगायेल हाँध तेमाथी अद्भूत कल्पना, चमत्कारिक बनावो अने विविध रसोना आस्वाहो भए छे. आ काव्योनो छेवटे राससारविभाग गद्यमां आपी आ औतिहासिक अंथने वधारे सरल बनाव्यो छे. विद्वानोनी सर्वोत्तम साहित्य प्रसादी आमां छे. विशेष लभवा करतां वाच्यवा भवामणु करीमे छीओ.

किंभत २-१२-० पोश्टेज जुहुः.

श्री जैन आत्मानंद सखा—लावनगर.

—•—

श्री पारमार्थिक कार्य सहायक इंड प्रतापगढ राजपूताना

(प्रतापगढ स्टेटनी खास मंजुरीथी ज्ञालवामां आवेदी लॉटरी)

झाईग तारीख ६ ठी मार्च १९८८ थरो

पहेलुं ईनाम रु. ५००००) कुले ईनाम रु. २०००००)

एक टिकिट १) इपीयनुं कुल ५००००० टिकिटोनुं वेचाणु थावा उपर लघेलुं ईनाम आपवामां आवशे ने कमती टिकिटो वेचाशे तो ते प्रभाषे ईनाम आपवामां आवशे. ११ टिकिटोना इपीया १०) लेवामां आवशे.

जैन ज्ञालिंग, विद्यार्थी, निराश्रित अने अपज्ञोने सहायता अने पशुशाला आदि उत्तम कार्यो भाटे आ लॉटरी ज्ञालवामां आवी छे.

टिकिटो वेचनार स्थानिक एजन्टोने ५) इपीया सेंकडे, बाहार गाम इरीने (ट्रेलिंग) वेचनारने १०) इपीया सेंकडे अने १००० टिकिटो वेचनारने १५) इपीया सेंकडे कमीशन आपवामां आवशे.

आम परीक्षानो आ सर्वोत्तम सभय छे. टिकिटो अने विज्ञापन मंगाववा भाटे आनेझ लण्डो.

सेकेटरी श्री पारमार्थिक कार्य सहायक इंड प्रतापगढ, राजपूताना.

શ્રી કુમારપાળ પ્રતિખોધ-ભાવાંતર.

—•—

અભિલ વિદ્યાપારંગત, સક્લલશાસ્ત્રનિષ્ણાત, જાનના મહાસાગર કલિકાલ સર્વસ શ્રી હેમચંદ્રસુરીધરજી મહારાજે ગુજરાતના પ્રષ્ટાત ચૌલુક્ય રાજ કુમારપાળ મહારાજને સમયે સમયે જૈનધર્મનો બોધ, વિવિધ વ્યાખ્યાનદાર તે તે વિષયોની અનેક સુંદર રસિક કથાએ સહિત આપેલ, કે જેની અસરથી કુમારપાળ નરેશ જૈનધર્મનો સ્વીકાર (શિવધર્મ છાડી દઈ) ક્રમશઃ કેવી રીતે કર્યો, અને સનાતન જૈનધર્મનો સ્વીકાર કરી મહારાજ કુમારપાળ કરેલ જિન ધર્મની અતુલ પ્રભાવના, વગડાવેલ જીવદ્યાનો (અહિંસા ધર્મનો) ડૉઝા, કરેલ તીર્થ અને રથયાત્રા, કરવામાં આવેલ શાસનની વિપુલ પ્રભાવના, રાજની દિવસ તથા રાત્રીની ચર્ચા (રાજકીય વ્યવહારિક તેમજ ધાર્મિક કર્તવ્યપાલના), નૃપતિની ઉત્ત્સ્વ ભાવના, નિત્ય સમરણ વગેરે અનેક અનાવો આ સર્વ સરલ, સુંદર, રસિક, હોવાથી દરેક વાંચકના હૃદય ઓતપ્રોત થએ જતાં વેરાય રસથી આત્મા છલકાઈ જઈ મોક્ષનો અભિલાષી બને છે. આ ગ્રંથ જૈનેતર વાંચે તો જૈન અની જાય, તો જૈન કુળમાં જન્મેલ વાંચતાં પરમ જૈન બને તે નિર્વિવાદ છે.

સાહિત્યના સાગરના તરંગોને ઉઠાળનાર, શાંત રસાહિ સૌંદર્યથી સુશોભિત, અને ભવ્ય-જ્ઞનોને રસભર કથાએના પાન સાથે, સત્ય ઉપદેશ અને સદ્ગ્યાન ઇપી અમૃતનું પાન કરાવનાર, આ ગ્રંથના લેખક શ્રી સોમપ્રભાચાર્ય મહારાજ છે, કે જે રાજ કુમારપાળના સમકાલીન વિદ્યમાન (હૈથાત) હતા. આ ગ્રંથ કુમારપાળ રાજના સ્વર્ગવાસ પદ્ધી ૧૧ મે વર્ષેજ લેખક મહાત્માએ લખેલ છે જેથી તેની તમામ ઘટનાનો તેજ સલ પુરાવો છે.

આ ગ્રંથના પદન પાઠનથી મહામંગળદ્ય ધર્મ, તેની પ્રાપ્તિ થતાં આત્મજાનની ભાવનાએ પ્રગટ થતાં નિર્મિણ સમ્યક્તવ, જૈનત્વ, અને છેવટે પરમાત્મત્વ પ્રકટ કરાવનાર એક ઉત્તમ અને અપૂર્વ રચના છે, કે જે શેડ શ્રી નાગરદાસલાલ પુરુષોત્તમદાસ રાણુપુર નિવારીની સીરીજ તરીક (મહદ્વર્તે) છપાયેલ છે.

શ્રીમાનુ હેમચંદ્રચાર્યજી તથા પરમાર્હત કુમારપાળ મહારાજ અને મહા પુરુષોની વિવિધ રંગાથી ભરપૂર છથીએ કલાની દાઢિએ મોટો અર્થ ડરી બહુજ સુંદર, આર્કિક, જિતાસુષેને દર્શન કરવાની અભિલાષા પૂર્ણ કરવા માટે તૈયાર કરાવી આ ગ્રંથમાં દાખલ કરેલ છે.

ઉચ્ચા કાગળો ઉપર સુંદર રાધેપોથી છપાવી, સુશોભિત કપડાના પાકા બાધડીગથી બંધાવી આ અમુલ્ય ગ્રંથને અલંકાર ઇપે તૈયાર કરેલ છે. સુમારે સાઠ ફોર્મ રૈયલ સાઇલ આઇપેજ પાંચસેલ પાનાના આ ગ્રંથની રી. ૩-૧૨-૦ પોણ્યાચાર ઇપેયા કિમત રાખેલ છે. જૈન નામ ધરાવનારા કોઈ પણ બંધુ બહેનના ગુહમાં, નિવાર સ્થાનમાં અને નિરંતર અભ્યાસ માટે પોતા પાસે આ ગ્રંથ હોવોજ લોધાએ.

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા-ભાવનગર.

—॥૪॥—